

VERITAS ARCANA

GÅTOR • MYSTERIER • HEMLIGHETER

KAMBODJA ANGKOR WATS MYSTERIER

**DRAKENS TEMPEL,
STJÄRNORNA OCH DE HELIGA KVINNORNA**

MASSIMO RENAISSANCE FÖRLAG
ARCANG 9 - 2021
N 2 - SEK 30,00
ISSN 2002-2923
9 772002 292003

Fossilier som välgörande brygder och läkemedel

ARKEOLOGI

HISTORIA

186 F.KR., SENATUS CONSULTUM DE BACCHANALIBUS

**MASSAKERN PÅ
BACCHUS DÖTTRAR**

TUSENTALS ROMERSKA KVINNOR DÖDADES

HEJA VITLÖKEN!

För att peppa soldaternas kämpaglöd,
som starkt afrodisiakum och medicin

OOPART

Lake Winnepesaukee
**ÄR STENÄGGET
EN FÖRFÄLSKNING?**

Don't count every second.
Make every second count.

The 24 hour one hand watch.

slow
slow-watches.com

"HOLES IN THE HEAVEN"

och de ljusa stjärnorna i stjärnhöpen NGC 3603

De magnifika glittrande stjärnorna som omger stjärnhöpen NGC 3603 är ett av de största klustren av unga stjärnor i Vintergatan, som ligger cirka 20 000 ljusår bort. Stjärnhöpen, detta fantastiska "smyckeskrin" upptäcktes första gången av John Herschel 1834. Bilden sträcker sig över cirka 17 ljusår. Om man tittar i det högra hörnet överst på bilden kan man se några mörka fläckar. Dessa observerades för första gången 1940 och representerar områden som består av tjockt damm och gas som gör dem mörka i spektrumet av synligt ljus och har för deras särdrag döpts till "Holes in the heaven".

WWW.ARCANA.SE

INNEHÅLL

ARKEOLOGI

KAMBODJA

ANGKOR WATS MYSTERIER

Drakens tempel, stjärnorna och de heliga kvinnorna **8**

PALEONTOLOGI

"PADDSTEN", "DRAKÖGA" OCH MAGISKA STENAR

Användning av fossiler som välgörande brygder och läkemedel **32**

ARKEOLOGI SARDINIEN

SHAMANENS ALTARE

och hållristningen med ormfiguren **38**

HISTORIA

MASSAKERN PÅ BACCHUS DÖTTRAR

Kvinnor och vin i Romarriket **54**

OOPART

MYSTISKT STENÄGG VID LAKE WINNIPESAUKEE

En förfälskning? **70**

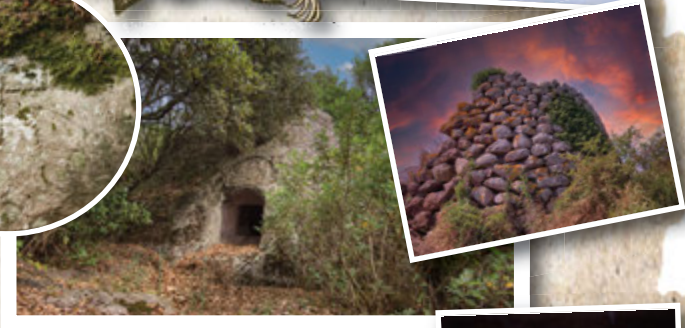
MATHISTORIA

I KRIG OCH KÄRLEK ÄR ALLT TILLÅTET...

HEJA VITLÖKEN! **74**

38

70

54

74

VERITAS
ARCANA
MYSTERIER GÅTOR • HEMSLIGHETER

VERITAS ARCANA
Nummer 2 – 2021
Digitalmagasin: pris 30,00 kr

Chefredaktör
Massimo Bonasorte
massimo.bonasorte@arcana.se

Medarbetare:
Massimo Bonasorte, Roberto La Paglia,
Rose-Marie Emetorp, Ulf Diktonius, Nicola
Castangia, Allai Experience, Salvatore Spoto.

Grafisk form
Rose-Marie Emetorp - Art Director
art@arcana.se

Översättningar och textredigering
Rose-Marie Emetorp

Omslag: foto Angkor Wat av Felix Nagel

Utgivare
Massimo Bonasorte Förlag
Måns Bryntessonsgatan 17A
415 03 Göteborg
+46 0700-142250

Ansvarig utgivare
Maria Emetorp
art@arcana.se

Hemsida
www.arcana.se
art@arcana.se

Redaktionen ansvarar ej för inskickat, ej beställt material.
Eftertryck förbjudet utan utgivarens tillstånd.
För copyright på texter och bilder har redaktionen begärt
tillstånd av upphovsinnnehavarna. I de fall dessa varit
okontakbara, finns vi till förfogande för betalning.

@arcanamagazine

/arcana.magazine

veritas_arcana

Om du gillar tidningar kommer du älska Readly!

www.readly.com/veritasarcana-sena-se

2 månader gratis

Fota mig

KAMBODJA

ANGKOR WATS

MYSTERIER

text: ROBERTO LA PAGLIA & MASSIMO BONASORTE

© PHOTO FELIX NAGEL

DRAKTEMPLET, STJÄRNORNA

OCH DE HELIGA KVINNORNA

Ar 1860 begav sig sig den franska naturforskaren Henri Mouhot djupt in i den kambodjanska djungeln i jakten på en förlorad stad. Staden hittades faktiskt och det var Angkor, något som bidrog till att folkslaget khmererna återfick sin forna glans.

Staden låg utbredd över ett omkring 100 km² stort område, med plats för cirka en halv miljon människor. Dess

invånare, khmererna, tillhörde en religion av hinduiskt ursprung. Allt skrevs på djurskinn eller palmblad, material som inte överlevt tidens gång, och detta har medfört att mycket få uppgifter (varav de flesta fragmentariska) har bevarats till vår tid.

Därför är många av de källor som hänvisar till Angkor Wat från kinesiska, muslimska och indiska antika texter. Från dessa dokument kan man dra slutsatsen att Jayavar-

man II var grundaren till den kambodjanska perioden i Angkor. En kung som dyrkade den hinduiska guden Shiva (förstöraren), som tillsammans med guden Brahma (skaparen) och Vishnu (upprätthållaren) utgjorde *trimurti*, den gudomliga treenigheten.

I staden etablerade Jayavarman II en kult där kungen dyrkades som en Gud, och var och en av hans efterträdare lät i tur och ordning bygga ett eget tempel avsett att

hysa en lingam, den falliska symbolen för kunglig auktoritet. Men templen var också en representation av berget Meru, gudarnas boning och universums centrum enligt den hinduiska traditionen.

Det vackraste templet i staden är Angkor Wat, avsett att hysa Suryvarnam II kvarlevor och uppfört av kungen själv under 1100-talet. Till skillnad från alla de andra, har detta tempel huvudingången vänd västerut, en oriente-

ring som kan förknippas med döden, och insidan hyser en labyrint av gallerier med väggar täckta med skulpturer och reliefer. Templet täcker ett område på nästan 2,6 km² med ett stort antal torn, där det högsta är 61 meter och reser sig mot himlen i form av lotusknoppar. Angkor Wat var utformat och orienterat för att fungera som ett astronomiskt observatorium. Det var i perfekt linje med templet Prasat Kulk Bangio, 5,6 kilometer längre bort under vintersolståndet.

Vart tog alla vägen?

På samma sätt som i Machu Picchu (se Veritas Arcana 1/2021) ställs samma fråga i Angkor Wat. Varför övergavs en av de största städerna i Asien på 1400-talet? Vad orsakade Angkors fall?

Innan vi försöker besvara frågan måste vi fördjupa oss i den historiska och arkeologiska bakgrunden lite mer. Det som nu är en av Asiens viktigaste och mest välkända turistattrak-

tioner ligger i utkanten av Siem Reap i norra Kambodja, och omfattar dussintals buddhistiska och hinduiska tempel, reservoarer, dammar och ett sofistikerat kanalsystem utsträckt över cirka 400 km².

Men trots att störst vikt läggs på de storslagna templet i Angkor, är det just dessa överväldigande hydrauliska och arkitektoniska konstruktioner som vittnar om hur enormt avancerad platsen var redan för cirka tusen år sedan. Inte bara för dess komplexa arkitektur utan också för den avancerade nivån av stadens planering och sociala ordning.

Angkor grundades i slutet av 900-talet som ett residens för Yashovarman I, men var då en mindre och blygsam bosättning. Det var först under de följande 500 åren som den stora omvandlingen ägde rum och bidrog till att platsen blev hjärtat i Khmerriket. Ett välde som sträckte sig norrut ända till Kina, i söder till det nutida södra Thailand, österut till Vietnam och västerut så långt som till staten Myanmar.

”KÄRNINGEN AV MJÖLKOCEANEN”

Scenerna som skulpterats på väggarna i Angkor Wats tempel berättar inte bara om bedrifterna, utan också om Deva-gudarnas och Asuras (demonernas) krig. Ett av dem, det verkliga mästerverket, är den så kallade ”Kärning av mjölkoceanen”¹.

Scenen skildras i ett av gallerierna och berättar om vapenvilan mellan demoner och gudar för att kunna er hålla *amrita* (också kallad *ambrosia*), odödlighetens dryck. Enligt myten måste Devas bli odödliga för att kunna vinna sitt krig och för att kunna göra detta behövde de *amrita*. För att komma över detta odödlighetens elixir var det nödvändigt att slå vågor i mjölkhavet för att extrahera *amrita* från dess djup. Då kom Devas överens med Asuras att göra detta tillsammans genom att lova att dela med sig av den extraherade elixiren. Gudarna och demonerna var överens om att använda berget Meru som kärnan och ormen Vasuki, lindad runt berget Meru, som ett rep.

Arrangerade på båda sidor håller 92 demoner och 88 gudar i huvudet respektive svansen på den stora ormen, och drar den växelvis för att få rotationsrörelsen. Gudarna kunde dock inte börja kärningen, eftersom det inte fanns någon plats för berget Meru att vila på, därför dök guden Vishnu upp i form av en sköldpadda. Gudarna placerade då berget Meru på Vishnus rygg och började den gudomliga kärningen av mjölken. Ampullen av *amrita* dök således upp från havet och demonerna krävde sin andel. Vid denna punkt träder emellertid guden Vishnu återigen in på scenen, som efter att ha antagit skepnaden av Mohini, en vacker flicka, lyckas distrahera Asuras med sin skönhet och distribuerar all *amrita* till Devas. Dessa, som på så sätt blir odödliga, lyckas besegra Asuras och blir härskare över universum.

M. Bonasorte

1. ”The Churning of the Ocean of Milk”.

Angkor blev snart ett verkligt universum i hinduisk kosmologi, med dess yttre väggar som symboliserade kosmos gränser och bevattningssystemet som representerade universums floder, och därmed energiströmmarna. Staden nådde sin höjdpunkt under första hälften av 1100-talet under styret av Suryavarman II, och det var under hans regeringstid Angkor Wat byggdes och krönte Khmerrikets storhet. Därefter började troligtvis rivaliteten med grannriket Sukhothai, vilket markerade stadens nedgång. Befolkningen minskade gradvis och under loppet av endast några århundraden övergavs sedan staden.

På upptäcktsfärd i Angkor Wat

Byggt under 1113-1150 var Angkor ursprungligen ett hinduiskt tempel tillägnat Vishnu. Senare under 1300-talet omvandlades det till ett buddhistiskt tempel och de redan befintliga buddhastatyerna kom att berika de

© PHOTO JEAN-MARC ASTESANA

redan befintliga skatter som fanns på platsen. Dess urbana centrum hade plats för 500 000 människor. Det låg i ett vidsträckt landområde redan bebott av ett stort antal invånare, vilket framgick av modern laserteknik i området där man upptäckt lämningar efter en stad som länge ansetts förlorad, Mahendraparvata, cirka 40 kilometer norrut. Angkor är omgiven av en vallgrav som är ungefär två

hundra meter bred med en omkrets på över fem kilometer. Den fyra meter djupa vallgraven hade som uppgift att stabilisera grunden och förhindra grundvattnet från att stiga eller sjunka för mycket. Huvudingången vetter mot väster, den riktning som förknippas med Vishnu (med bevakande lejon som indikerar vägen) medan en andra ingång ligger mot öster. Templets mitt var det centrala tornet där en staty av Vishnu fanns på

dess topp. Ett torn som samtidigt representerade både nationens centrum och en plats där den kungliga och religiösa makten förenades.

Nya fynd har avslöjat en struktur i sandsten ungefär 1,5 km lång innehållande olika spiralformationer, förmodligen en ny konstruktion som aldrig slutfördes. Man har även påträffat lämningar efter arbetarnas bostäder nära templet.

DEVATAS, ANGKOR WATS HELIGA KVINNOTZ

En av de mest omdiskuterade gåtorna i Angkor Wat är förknippade med *devatas*, figurerna av de kvinnliga gudarna som nästan alla väggar i templet är utsmyckade med. På sanskrit indikerar termen *devata* "himmelska flickor med stor skönhet och elegans" och skildringen av dessa gudinnor är det högsta konstnärliga uttrycket för gudomlig skönhet och helighetens feminisering som var mycket viktig i khmerernas kultur.

Sappho Marchal var den första som påbörjade en studie av den chifferade symboliken bland de avbildade kvinnofigurerna som förevigats i Angkor Wat. Hon försökte också förstå vilka dessa kvinnor var och varför

de avbildats så talrika på tempelväggarna.

Ingen vet faktiskt vilka kvinnorna i Angkor Wat egentligen var eller det namn som khmererna använde för att beskriva dem. Vad man däremot vet är att dessa *devatas* förevigades i hela 1796 porträtt med en extraordinär detaljnivå. Varje kvinnligt porträtt är unikt, liksom händernas position (*mudra*), kroppspositionen, etniciteten, smyckena, kläderna, de olika frisyerna och deras plats på tempelväggarna. Vilka var kvinnorna i Angkor Wat? För tillfället finns inga svar utan vi får nöja oss med att mållöst beundra deras heliga och odödliga skönhet.

M. Bonasorte

Suryavarman II, som låg bakom byggandet av Angkor kom till makten när han var mycket ung. Hans bedrifter återberättas i flera inskriptioner, liksom hans törst efter makt och upprepade attacker mot Vietnam för att få kontroll över territoriet, men också hans diplomatiska öppenhet gentemot Kina.

Den enorma konstruktionen var emellertid ett enormt företag med tanke den historiska tidsperioden. För att skapa vallgraven förflyttades 1,58 miljoner m³ sand och silt och man ställdes inför komplexa arkitektoniska utmaningar för att byggnaderna inte skulle rasa. Därför användes laterit, ett motståndskraftigt material,

som i sin tur belagts med en mjukare sandsten som användes för att skulptera de olika relieferna senare. Dessa sandstensblock högs ut från kullarna i Phnum Kulén, cirka 30 kilometer norrut, och transporterades sedan via olika kanalsystem till Angkor. Men för vilket syfte byggdes Angkor? En fråga som än idag fortfarande har motstridiga svar.

Även om det ursprungligen var ett tempel tillägnat Vishnu, har man också övervägt att det kan handla om en begravningskonstruktion, trots att Suryavarman II grav aldrig har hittats.

En annan hypotes baserar sig på forskaren Eleanor Mannikkas observationer, som uppmärksammade att Angkor befinner sig på 13,41° nordlig latitud och att den nord-sydliga axeln för den centrala tornkammaren är 13,43 kubit lång. Enligt henne beror denna siffra inte på en slump, och den centrala helgedomen Vishnu ligger faktiskt inte endast vid Angkor Wats latitud utan också längs med jordens axel – något som härrör från det faktum att khmererna historiskt visste att jorden var rund. Det finns också nästan ett dussin riktningar med månen och tornen i Angkor Wat, vilket återigen antyder konstruktionens astronomiska roll.

Myter att skingra

Angkor Wat är nu allmänt känt av de flesta, men detta har också lett till att många felaktigheter spridits, liksom förvängd information. Låt oss först och främst klargöra att Angkor och Angkor Wat är två helt skilda saker. Angkor var huvudstad i Khmerriket liksom den stad där härskarna bodde och ett center för kultur, religion och handel. Angkor Wat var istället ett tempel, det mest kända i Angkor och en av de största strukturerna i världen. Dessutom stämmer det inte att lokalbefolkningen hade glömt bort Angkor, snarare var det västerlänningarna som inte kände till dess existens, eftersom khmererna fortsatte att dyrka sina gudar vid dess tempel och altare.

I själva verket som det bekräftades av Henri Mouhot själv, blev Angkor återupptäckt.

ARKEOASTRONOMI: ENIGMAT MED DRAKENS KONSTELLATION

En av de mest intressanta aspekterna med Angkor Wat är förmodligen anknytningen mellan de heliga byggnadernas position och stjärnorna och därmed arkeoastronomin. Författaren Graham Hancock har uppmärksammat anknytningen mellan dispositionen av minst femton tempel i Angkor och Drakens stjärnbild.

Det måste emellertid understrykas att "i hinduismens figurativa konst är draken och ormen ibland överlappande figurer och vad det gäller symboliken förekommer speciellt naga-ormen, med sin stenkropp och raka huvud, som skulptur eller basrelief i nästan alla Angkor-tempel"¹, och därför kan symboliken med Drakens stjärnbild förklaras eftersom detta legendariska djur till-

sammans med ormen är det dominerande motivet i khmerernas skulpturkonst.

Hancock beskriver en gåtfull inskription på en stela utgrävd i det kungliga palatset där det står att "landet Kambu (dvs Kambodja) liknar himlen" och därför verkar ett förhållande mellan templens planritningar och stjärnornas position på himlen mycket troligt. Vid denna punkt blir det viktigt att gå tillbaka i tiden för att hitta det ursprungliga datumet för grundandet av templen i förhållande till positionen med Drakens stjärnbild.

Hancock skriver: "...inte bara verkar det som om stjärnorna i Drakens konstellation befinner sig ovanför Angkor-templen när båda bilderna är riktade norrut, utan också avstånden mellan stjärnorna som representeras av avstånden mellan monumenten är noggranna och mycket korrekta, när man inser att detta är resultatet av en komplicerad process som uppnåtts utan hjälp av detaljerade fotografier av konstellationen med endast handritade kartor till förfogande".

För att fastställa om sambandet mellan Angkors tempel och Drakens stjärnbild var möjlig och kunde stämma, var man därför tvungen att "se" himlen vid den tid då Drakens konstellation befann sig ovanför Angkor Wat. Programvaran Skyglobe kan rekonstruera stjärnor och planeter under olika historiska tidsperioder, men när forskarna knappade in de officiella datumen för byggandet av templen inträffade något oväntat. Enligt den officiella versionen byggdes templen år 1150.

Forskarna bakom studien skriver: "Skyglobe tog oss tillbaka till år 1150 och vårdagjämningen klockan 06:23 på morgonen när solen som gått upp till hälften, skulle visat sig vid horisonten exakt österut. Där, längs meridianen vid tidpunkten för sin nattliga färd känd för astronomer som "övra kulmination" låg Draken, men inte alls på det sätt vi hade hoppats på. Jämfört med mönstret av Angkors tempel på marken, visade sig stjärnbilden helt upp och ner, dvs roterat 180 grader".

Men hur var detta möjligt? Var låg felet? Flera försök följde tills *Skyglobe* återigen placerade Drakens stjärnor på Angkor Wat och ... denna gång dök allt upp i perfekt harmoni och varje byggnad hade sin motsvarighet med en av stjärnorna i konstellationen. Det enda märkliga var att denna himmel motsvarade år 10 500 f.Kr., en period då det inte finns några arkeologiska bevis på att det förekommit bosättningar i Angkor.

"... Drakens stjärnbild låg perfekt norrut i mitten av himlen och sträckte sig över meridianen, långt över horisonten med exakt samma mönster som motsvarades på marken av de viktigaste templet i Angkor".

"I Angkor Wat-templet ligger den långa öst-västliga axeln perfekt i linje med dagjämningarnas soluppgång och solnedgång, och i gryningen på vårdagjämningen kan en observatör som befinner sig på den södra sidan, precis framför den östra ingången, se solen gå upp direkt ovanför templets centrala torn. Tre dagar senare syns solen stiga upp exakt från toppen av det centrala tornet, precis framför den västra ingången ... Denna exakta observation av solen vid vårdagjämningen är oerhört viktig. Detta dubbla observationssystem med en anpassning av samma inriktning från två olika positioner under tre dagar är ett resultat av en raffinerad astronomisk beräkning som kräver en avsiktlig förskjutning av templets axel"². Nu kvarstår frågan, hur fick arkitekterna i Angkor Wat denna kunskap om stjärnorna?

Massimo Bonasorte

1-2. Citat: G. D'Acunto, *Il disegno del Cosmo. L'architettura mandalica di Angkor Vat* (fri översättning)

© PHOTO FELIX WAGEL

Platsen besöktes redan på 1500-talet av ett flertal européer som António da Madalena (1586), Bartolome de Argensola (1601), fader Chevreuil (1668), liksom fader Charles-Emile Bouillevaux, som faktiskt också publicerade en detaljerad redogörelse (1857) om Angkor och Angkor Wat i boken *Voyage dans l'Indo-Chine, 1848-1856*.

Mouhot förde alltså med sig nyheten till Europa om en redan känd och beskriven historisk plats men lade till egna iakttagelser som senare bidrog till uppkomsten av flera fantasifulla berättelser.

Det var faktiskt han som tillskrev jättar konstruktionerna av templet, liksom att staden byggts av en högt utvecklad och nu bortglömd ras, kanske inte av denna värld. Det var han som jämförde Angkor med pyramiderna (som vid den perioden var mycket populära i västvärlden) och hävdade att Buddhahuvudena vid portarna till Angkor var gjorda i egyptisk stil.

Men varför? Kanske för att göra hans "återupptäckt" mer intressant eller kanske för att det var den dominerande västerländska tanken. Hur som helst blev Angkor Wat allmänt känt och etsade sig fast i fantasin hos många.

SAVE THE FOREST!

HELP UGANDA TO BREATHE AGAIN

The Greening Uganda Group (GUG) is a nonprofit, community-based organisation whose mission is environmental protection and education. It is registered with the Rukungiri District local government (registration no. 2086) and was started in 2016 with the purpose of creating awareness in schools about the dangers of global warming. GUG is set to plant one million trees in western Uganda with the intention of protecting the environment.

Project Greening Uganda is set up to reforest parts of Uganda on a large scale, as this has multiple social and ecological benefits: it helps in food production, reduces the effects of global warming by fighting drought, avoids flooding during heavy rainfall, and cools areas where there are a lot of trees, all while securing atmospheric carbon in new biomass. It can also provide charcoal for cooking without touching old-growth trees, which are vital to protecting local wildlife like gorillas and chimpanzees, to name just two famous species.

Management and contact details:
Project Greening Uganda
Manager: Joseph Atwongyeire
Village Kigezi, Rukungiri District, Uganda
Website: www.greening-uganda.com
Email: atwongyeire1@aol.com
Telephone: +256774624505

Join the project at
www.greening-uganda.com

Preserve the

IceLandic

Why the shout out for Support now? Rafn Sig,- has lived his passion of telling the story through his photographs by traveling and exploring the Icelandic nature as much as possible. He has been doing this in all his spare time as he is also working in two other jobs (teaching photography and as a tour guide). "It's more urgent than you think and it has to be done full time now.

I'm doing this to secure my financing and be able to jump out in my Super Jeep when the light is right where ever it is in Iceland.

I'm asking for your support through the web <https://www.patreon.com/RafnSig> so I can create Photographic Documentation of Iceland while it's still relatively untouched for our future generation to preserve".

Calling out! Rafn is calling out to individuals, companies and Environmental Organizations to support him with a monthly fee from \$ 1 to \$ 1.000 so his campagne can start as soon as possible - we are running out of time. On his campaign page <https://www.patreon.com/RafnSig> you can find various support amounts from \$ 1 to \$ 1.000. You will be rewarded for your support with full resolution photos from his stock web: www.IceStockPhotos.com so actually you will get more than you give. Discover Wild Iceland is supporting Rafn Sig,- by rewarding supporters with FREE tours, Day tours and Discounts on all Day tours and Other tours "All small contributions are highly appreciated (many small rivers makes one big) - the time is ticking and we are running out of time". If you prefer to support him directly pls. send e-mail to: rafnsig@simnet.is for bank account no.

Nature

**SUPPORT RAFN SIG,- IN CREATING PHOTOGRAPHIC DOCUMENTATION
OF THE RAW NATURE OF ICELAND FOR FUTURE GENERATION, BEFORE IT'S TOO LATE**

Who is Rafn Sig,-

Rafn Sig,- is well known freelance Icelandic photographer who have focused on the raw nature and landscape since he was a young boy. He has been hiking in the Icelandic highlands and low lands all his life and knows the nature and the hidden spots like a true native. He is self-educated photographer and has worked as a freelance photographer for more than thirty years. He has got his photos published all over the world, in magazines, books, postcards as on the internet Rafn recently published 8 photographic books about Iceland, called "WILD ICELAND the untouched nature" Each book focuses on the collection of the best of the sensational nature of the individual parts of Iceland; these eight books contain photographs of the south, southwest, west and Reykjavik, the capital of Iceland north, east, westfjord and the highlands (You can find them on e-bay, KEF airport and in Icelandic book stores)

SARDINIEN:
SHAMANENS ALTARE och
hällristningen med ormfiguren

Upptäck höglandet Allai

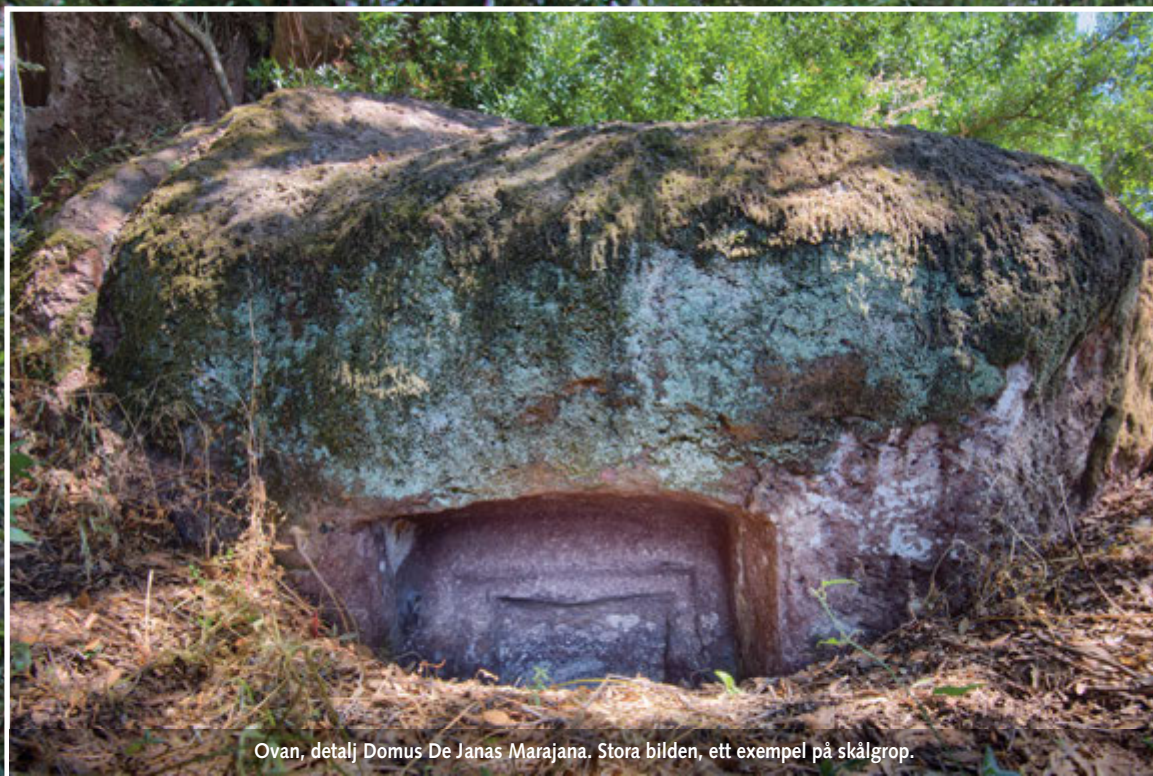
text: Föreningen AllaiExperience©

foto: NICOLA CASTANGIA©

översättning: ROSE ERNETORP

Ovan, domus de Janas Marajana. I ovalerna: längst upp, ormfiguren, därefter "den bedjande människan" och längst ner ingången till domus de Janas Marajana.

Ovan, detalj Domus De Janas Marajana. Stora bilden, ett exempel på skålgrop.

Sardinien, en välkänd plats för de flesta för sina underbara stränder med kristallklart vatten, sin fascinerande tusenåriga historia och milda klimat även vintertid. Här finner man, inbäddad i Medelhavsområdets typiska macchiavegetation strax utanför de klassiska turistmålen, den lilla byn Allai. Byn med endast 360 invånare ligger vid floden Massari och omges av tre högplatåer som vittnar om platsens betydelse under den förhistoriska perioden.

En av dessa platåer, *Pranu Olis* kan definieras som en helig plats på grund av den koncentration av symboler och monument som påträffats och tyder på en stark religiös övertygelse bland de forntida sardiska civilisationerna. Ett högländsområde fullt av mysterier som fortfarande gömmer sig bland de rödfärgade traktyklipporna och färgskiftningarna i grönt från mastixbuskar och olivträd.

Den resan tillbaka i tiden som görs i territoriet är enastående, och alla raviner och gläntor tycks berätta en viktig del om det förflutna och de människor som en gång levde här.

I ett plant stort klippblock har man påträffat skålgro-par av betydande storlek. Dessa urholkningar som haccats fram i berget och sedan slipats jämna tyder på att stenhällen förmodligen betraktades som ett altare under det tredje årtusendet f.Kr. Häligheterna rymde sannolikt regnvatten, något som var nödvändigt för att "befrukta" jorden, och kanske ett uttryck inom fertilitetskulturer. När regnet strömmar ut på platån kan man se hur territoriet vaknar till liv. Dessa håligheter som människan skickligt grävt ut fylldes med vatten, och det är lätt att föreställa sig män och kvinnor som utförde befrämjande ritualer och lade fram gåvor samlade kring detta altare.

Inte långt från denna heliga plats har man dessutom hittat en symbol rik på mystik som lämnar plats för många tolkningar.

Shaman eller bedjande person?

Dold bakom mossor och lavar på en bergvägg kan man skymta en hällristning genom lövverket från ekträd och mastix. Denna som fått benämningen ”den bedjande människan”, visar en stilisering av en människa vars armar är vända mot himlen, som under en bön. Framställningar som är vanliga i begravningssammanhang och ofta förekommande i *domus de Janas*, gravarna från Sardinienens neolitiska period (se Veritas Arcana 1/2021). Inuti dessa grottor som är huggna direkt i berget fram-

På denna sida, inristningar från Oniferi Sas Concas.

ställs ofta små människor upp och ner, som om de vore själar vilka gör sin sista resa mot underjorden. Men i hällristningen av "den bedjande människan" vänds inte blicken nedåt mot jordens inre, utan uppåt. Kanske är den vänd i åkallan till himlen för att få sin bön åhörd om vatten, den viktigaste förutsättningen för allt liv? Det sägs att figuren som i årtusenden varit gömd bakom den frodiga vegetationen kan ha varit en shaman som en gång levde och verkade här. Det förhistoriska altaret ligger inte långt från hällristningen och trots att deras verkliga innebörd förblir ett mysterium för oss, kan båda definieras som en bekräftelse av den starka religiösa övertygelsen i denna forntida civilisation.

Hällristningen av ormfiguren

Men det är inte den enda hällristning som hittats på högslätten *Pranu Olisa*. Några hundra meter längre bort, efter att man passerat *Nuraghe Sa Pala 'e sa Cresia*, (ett förhistoriskt torn som är en symbol för nuragkulturen och de olika folk som bodde i dessa områden) finns ytterligare en inristning på utkanten av en klippa som vetter mot norra sidan av platån.

Hällristningen med en ormliknande figur kan vara svår att upptäcka bland de färgglada nyanserna av trakt och mossa, och anses som en raritet på ön med sin slingrande kropp uthuggen i den hårda stenen. Trots att ormens innebörd antagit en negativ klang under århundradena är den samtidigt nära knuten till livet och kulten av detta. Reptilen lever i nära kontakt med både jord och vatten, grundläggande element för männi-

skans överlevnad, medan dess ömsning av skinn bidrog till att bli en symbol för förnyelse och återfödelse. Det förefaller som om allt i detta höglandsområde är ett uttryck för en dyrkan av livskulten.

Från platsen där hällristningen av ormen finns har man en vidunderlig utsikt, och om man vänder blicken mot nordväst går det inte att undgå floden *Massaris* slingrande kurvor innan den förenas med floden *Tirso*. Hur många gånger måste inte människorna under neolitikum ha stannat upp för att beundra landskapet eller äberopat det heliga flödet av floden vars krökar än idag är fullt synliga? Höglandsområdet är rikt på element som tillåter besökaren att fördjupa sig i det forntida Sardinien och göra en lång resa i tid och rum.

Inte långt från hällristningen av ormen når man dessutom en unik plats på ön, den så kallade *Sa Cisterra*.

Ovan, hållristningen med ornfiguren.

På dessa sidor „Domus de Janas Sa Cisterra.

Vatten, en symbol för fertilitet

Uthuggen i en klippa, troligtvis ursprungligen tänkt som en *domus de Janas*, finns en grav vars ingång är placerad ovanför den underliggande kammaren. Bredvid denna ingång är det fortfarande möjligt att se skåran efter en förslutande dörr som emellertid aldrig karvades fram ur traktytblocket, något som tyder på att graven aldrig användes för det tänkta ändamålet.

Namnet på denna mystiska och fascinerande plats betyder ”cisternen” på sardiska på grund av den konstanta förekomsten av vatten inuti även under de varma sommarmånaderna när det råder torka på ön. Än en gång återkommer vattnet som protagonist på denna platta, men ”*Sa Cisterra*” låter oss utforska andra världar som var heliga för de förhistoriska folken.

Runt dess ingång i klippan inristades och skulpterades de yttre kvinnliga könsorganen, som en främsta representation av fertilitet. Samma händer som lämnade kvar denna eviga symbol för kvinnlig fruktbarhet, högg förmodligen också ut en fallisk symbol. I den övre delen skulle faktiskt testiklarna fortfarande ha varit synliga, vilka enligt en folklig berättelse avlägsnades av byprästen i Allai runt år 1940.

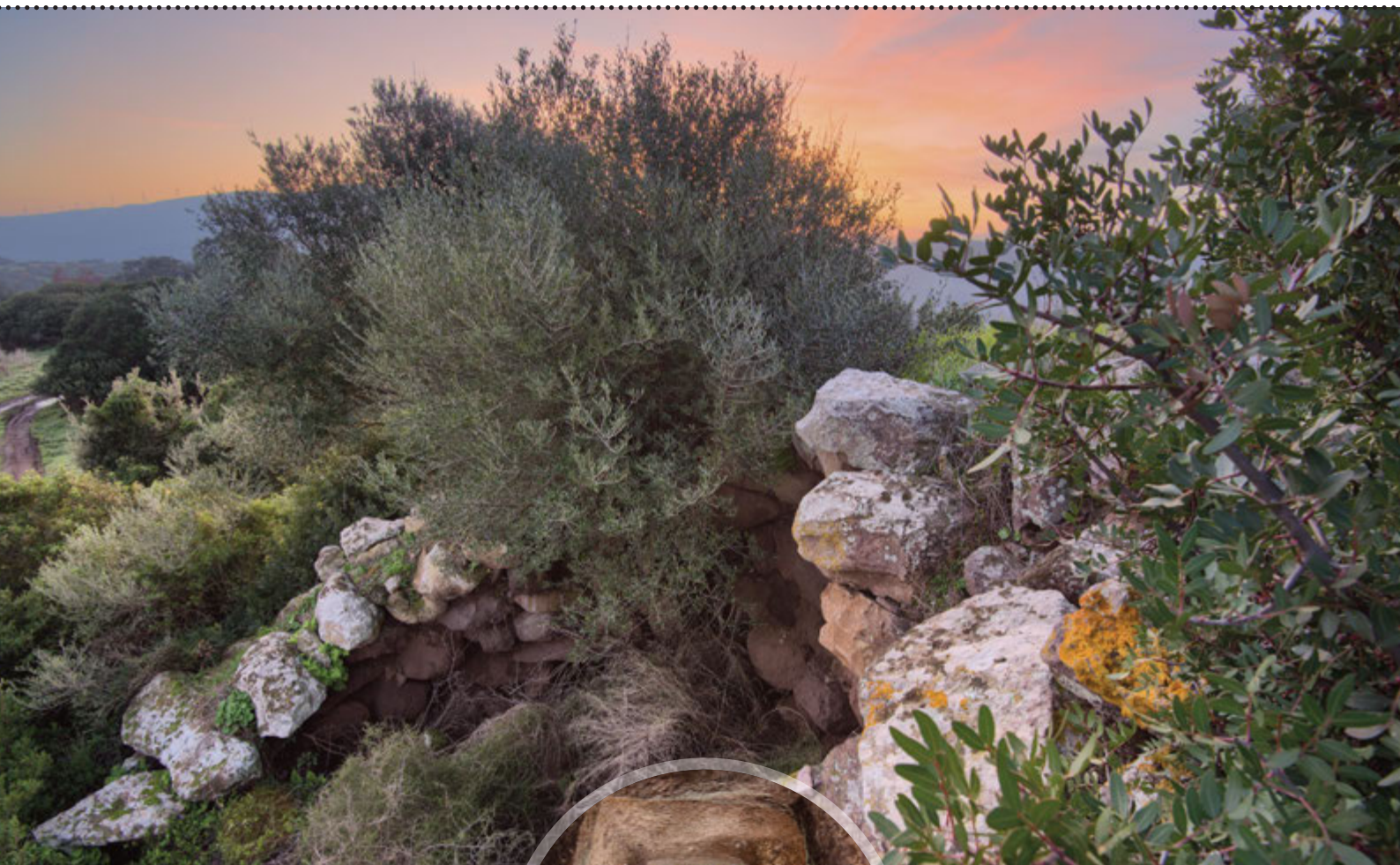
Fortfarande synlig är skåran som förenar det manliga organet med återgivningen av vulvan, kanske är detta bilden av

Domus De Janas Marajana.

befruktningen? Den unika och spektakulära platsen "Sa Cisterra" skulle alltså inte bara representera ett tempel tillägnat vattenkulten utan också den djupaste fertilitetskulten och Moder Jord. Men om denna plats aldrig haft något syfte för begravningsändamål fann de män och kvinnor som bodde för 5000 år sedan i *Pranu Olisa* endast några hundra meter bort en perfekt viloplats för deras döda. I jordbruksbyn Marajana gömmer sig en liten men charmig nekropol domus de Janas bland den frodiga vegetationen. Dessa gravar utbyggda direkt i berget dyker utan förvarning upp framför besökaren. Den första och mest fascinerande visar en liten öppning som leder till rummet där den avlidne anförtröddes resan till livet efter detta. På kammarens golvplan syns tydligt en fåra som leder mot utsidan. Troligtvis användes fåran för att dränera vattnet som användes under begravningsritualerna inuti denna *domus de Janas*. De yttre väggarna i grav I i Marajana visar emellertid en annan symbolik. På sidorna av den så kallade dromos, den lilla ingångskorridoren, finns här två ramar inristade med skicklighet och precision. Ovanför ingången syns

också en välvd struktur. Men vad representerar dessa symboler? Deras struktur hänvisar till falska dörrar, dörrar som inte skulle och inte kunde korsas med den fysiska kroppen, utan tillät själarna en passage på deras sista resa; färden tillbaka till Moder Jord. En övergång eller passage som för dessa forntida folk präglades av ritualer som följde den avlidne till livet på andra sidan. I den eviga sömnen återförenades man med modern genom vilken man blivit närd för att inuti livmodern återfödas till ett nytt liv. Det har aldrig förekommit någon arkeologisk utgrävning på platån *Pranu Olisa* men genom att besöka dessa magiska platser tillsammans med guiderna från "AllaiExperience" kan man göra en djupdykning i det förflutna omgivet av Medelhavsområdets typiska macchiavegetation.

För guidade turer och besök av de omnämnda platserna i artikeln **vänligen kontakta allaiexperience@gmail.com** eller besök webbplatsen **www.allaiexperience.com** Allaiexperience arbetar för att främja för att främja kultur-arvet på Sardinien inom arkeologi och historia.

Barn och cancer hör inte ihop.

Swisha till 90 20 900 och stöd forskningen.

Nova 9 år, leukemi.

Barn och cancer är två ord som aldrig borde nått varandra. Ändå bildar de den vanligaste dödsorsaken för barn mellan 1 och 14 år i Sverige. Var med i kampen. Vi behöver all hjälp vi kan få för att hålla cancer borta från barn.

MASSAKERN PÅ BACCHUS DÖTTRAR

KVINNOR OCH VIN I ROMARRIKET

text: SALVATORE SPOTO

Ingen ägnade någon större uppmärksamhet åt bronspanelen som hittades i Tiriolo, en pittoresk by fastklamrad vid bergssluttningarna i Catanzaro år 1640, i samband med att man grävde grunden för prinsen Cigalas framtida palats. Stadens lärda försökte översätta texten på plattan men utan någon framgång, då det visade sig vara en särskilt svår variant av latin som var väldigt annorlunda mot den som lärdes ut i prästskolan. Man beslutade då att föremålet måste skickas till Wien där det fanns framstående forskare i språket, för att få veta mer om denna märkliga epigrafik. Latinet var utdött sedan år-

hundraden men levde ändå kvar i folkets fantasi under den tidens Italien. Ett land som då var splittrat i en mängd olika stater men trots detta förenade genom deras gemensamma förflutna som i latinet (tillsammans med grekiskan) hade sin huvudsakliga referens.

Historiker inom juridik förstod snart att föremålet var av enastående betydelse. Men skriften visade sig vara en hård nöt att knäcka även för dem.

Det var verkligen den typ av latin som Cicero och Titus Livius använde och forskarna fick faktiskt kämpa för att hitta nyckeln till problemet med översättningen.

Ovan, målning av den tyska konstnären Hans von Aachen, Bacchus, Ceres och Cupid.

Bacchus högtid eller Bacchanaler var orgiastiska ritualer. "The benediction" ett verk av Lawrence Alma Tadema.

Till slut förstod man att det handlade om en text från 200-talet f.Kr. som var från den republikanska eran i Rom.

En period som då hölls i strama tyglar av Cato den äldre (Cato Censorius) eller "den röda katten" som vissa kallade honom.

Man kunde konstatera att det rörde sig om ett dekret från senaten, efter en utredning konsulerna genomfört angående problem med negativt inflytande på den allmänna moralen.

Det handlade i själva verket om *Senatus consultum de Bacchanalibus* från 186 f.Kr., som beordrade ett absolut förbud mot Bacchuskulten, som förts in från Etrurien och södra Italiens territorium där det grekiska inflytandet var mycket starkt. I Rom var emellertid denna kult inte helt okänd.

Här kallades firandet *Liberalia* eftersom *Libero* var den italienska gudens företrädare till den romerska guden Bacchus.

Målning av Cesare Maccari "La liberta Foenia Ispala denuncia l'associazione dei Bacchanali". Senaten beordrade massakern på tusentals romerska kvinnor.

Målning av Peter Paul Rubens, "Två satyrer".

Málning av William Bouguereau, "La jeunesse de Bacchus".

Högtiden ägde rum den 17 mars med festligheter, spel och teaterföreställningar som pågick under strikta förhållanden. Alla former av överdrifter var förbjudna. Dessutom var det en viktig årsdag: under *Liberalia* fick ynglingar som fyllt 17 år börja bära toga, ett tecken på att de nu blivit vuxna män.

Motsägelsefulla sedvänjor

Bevis för sådana förbud är just detta dokument som vittnar om kvinnornas situation under den republikanska perioden i Rom, då man försökte förbättra livsvillkoren.

De romerska kvinnorna vädjade till ett omskapande av den sociala ordningen i ett mansdominerat samhälle och krävde att man skulle ha en öppnare syn på sedvänjor.

Låt oss för ett ögonblick gå tillbaka till denna epok, fylld av kontraster men ändå på många sätt lik vår moderna tid med en politisk situation uppdelad i ett ”vänsterblock”, öppet progressiv och liberal och ett konservativt ”högerblock”.

Scipio Afrikanus, även kallad ”Afrikanen” (som låg bakom av den slutgiltiga förstörelsen av Karthago) var när han väl lagt den militära karriären på hyllan, en av de första som lät sig lockas av den behagliga österländska stämningen med religiös mystik.

Denna ”efterkrigstid” kännetecknades av både för- och nackdelar. Kontrollen över handelsrutterna förde förutom livsmedel också med sig konsumtionsvaror, speciellt då lyxvaror från Orienten till hamnen i Ostia. Men samtidigt var de så kallade *leges sumptuariae* fortfarande gällande som utfärdats efter slaget vid Cannae med syfte att koncentrera de ekonomiska ansatserna i den tidens krigsindustri och begränsa kvinnor-

Målning av William Bouguereau, prästinna för Dionysos kulten, den grekiska versionen av guden Bacchus.

nas lyxkonsumtion. Cato framhöll att genom att förbjuda kvinnor att bära smycken utomhus innebar detta att man skapade jämställdhet mellan de rika (som hade råd att spendera pengar) och plebejerna för vilka en viss typ av lyx endast var en dröm.

Kvinnornas kamp

Den första stora sociala striden hade haft som mål att avskaffa den mest hatade av dessa regler, *lex Oppia*, som bland annat förbjöd kvinnor att äga mer än ett halvt uns (unica) guld, bära färgglada kläder och åka med *biga* (tvåspann) förutom när man skulle ta sig till heliga platser. Förslaget om att upphäva lagen inleddes av två folktribuner Marcus Fundanius och Lucius Valerius. Ett initiativ som emellertid opponerades av två andra folktribuner, Marcus Junius Brutus och Publius Junius Brutus. Då gick första gången de romerska kvinnorna ut och demonstrerade öppet på gatorna för upphä-

vandet av lagen. De motsatte sig debatten som ägt rum i senaten, en plats dit kvinnor inte hade tillträde och begärde att debatten skulle hållas utomhus på Forum. Till slut lyckades man övervinna de motstridiga tribunerna och 195 f.Kr. upphävdes *lex Oppia*.

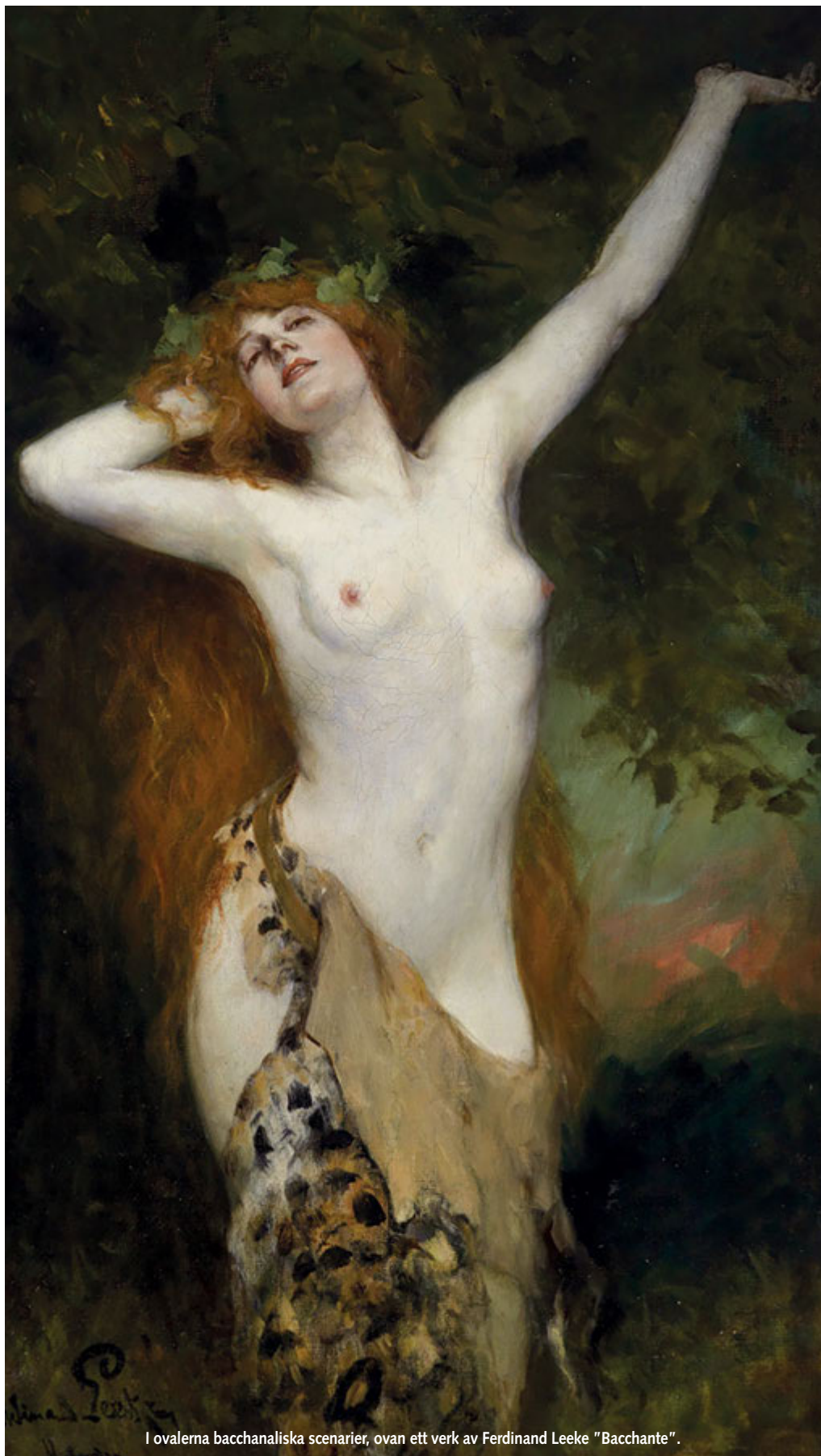

Kvinnorna som ännu inte var nöjda, förlitade sig på Scipio Afrikanus och hans anhängares framåtsträvande strid för införande av element till frihet i lagstiftningen, som skulle göra det möjligt för kvinnorna att känna sig fria och oberoende (som de grekiska och österländska kvinnorna).

Det fanns ytterligare en aspekt av kvinnornas levnadsvillkor under lagens beskydd som kvinnorna ville få bort: förbudet mot att dricka vin. Denna regel gav inte bara maken utan också *pater familias* rätt att kyssa henne, *ius osculi*, för att kontrollera om hon hade druckit vin.

Om detta skett skulle hon ha gjort sig skyldig till äk-

I ovalerna bacchanaliska scenarier, ovan ett verk av Ferdinand Leeke "Bacchante".

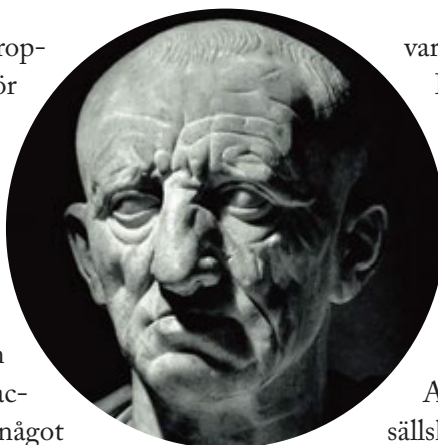
Målning av Charles Gleyre "La Danse des bacchantes".

tenskapsbrott, då hon fört in "blod" i kroppen annat än hennes mans blod. För detta kunde *pater familias*, döma henne till döden genom att låta henne svälta ihjäl, begravd levande.

Prästinnan från Kampanien

Titus Livius berättar om en prästinna från Kampanien som anlände till Rom för att predika kulten av Dionysos-Bacchus (befrielseguden från allt slaveri), något som de romerska kvinnorna tog emot med stort intresse. Kulten vände sig ursprungligen till kvinnor som här kunde träffas i förtroende privat och fira de heliga ritualerna till gudens ära. Här introducerades principen om döden som en förutsättning för uppståndelse, något som var okänt i romarnas religion.

Dessutom, vid foten av Aventinen i skogen där man samlade sig till bön, fick de smaka vin. Detta räckte för att denna nya religion skulle spridas, och säkerställde inte bara löftet om ett framtida liv utan också vällust i det nu-

varande, något som annars var förbjudet.

En dag avslöjade prästinnan att guden hade dykt upp för henne i en dröm. Dionysos var förhastad och sade ganska bryskt: *"Varför ska bara ni kvinnor åtnjuta min sannings ljus? Vid nästa möte, ta med din son och bjud anhängarna att ta med de män de vill"*. Det var inte något som behövde upprepas. Att sjunga, dansa och framför allt dricka i sällskap var en förnöjelse.

Orienten påverkar Rom

Det som händer är att sedvänjorna sprids i Rom efter den definitiva segern över Kartago och kontrollen av de stora internationella marknaderna. Exemplet från Orienten, med ett vilt festande och med annorlunda religioner, mystiskt influerade endast för invigda, (mysti), skapade en allt starkare förvirring och oordning.

Modellen kom med handelsmännen från Orienten till hamnstaden Ostia och med mamertinerna (dyrkare av gu-

I ovalen, Marco Porcio Catone. Ovan, "Flyende nymfer", en målning av Ferdinand Leeke.

den Mars), legosoldater främst från Kampanien som efter att de puniska kriget avslutats fläckade omkring på halvön på jakt efter uppdrag.

Här i detta sammanhang med förbud och influenser från Orienten kan man placera Livius berättelse om två förälskade ungdomar.

En ung faderlös pojke, Ebutius, offer för sin gudfaders girighet och moderns likgiltighet och flickan Hispala Fecennia, en frigiven flöjtspelare som tvingades leva i samhällets utkant eftersom hennes yrke ansågs skamligt. Pojken skulle snart bli myndig, något som innebar att styvfadern måste redogöra för förvaltningen av hans arv. Dessutom skulle han äntligen få bära toga. Då kallades han av sin mor och uppmanades att gå med i Dionysoskulten. Hennes motivering kunde inte ifrågasättas: *"När du var väldigt sjuk, vände jag mig till denna gud för att beskydda dig. Det var han som räddade dig!"*

Hon lyckades övertyga honom, liksom förmana honom att förbli kysk med sin flickvän, eftersom detta föreskrevs de personer som skulle invigas. Ebutius som var ärlig och naiv gick till Hispalas hus. Den här gången skulle han emellertid inte bjuda in henne att fira kärleksritualen tillsammans, utan förklarade moderns begäran: *"Min mor berättade att jag måste initieras till kulten av Dionysos, han som räddade mitt liv"*.

Hispala svarade oroligt att hon kände till tillvägagångssätten för Dionysos anhängare mycket väl, eftersom hon tidigare hade följt sin före detta ägarinna dit. Flickan berättade att det fanns rykten om att en del personer inte återvände från dessa möten. Hispala var säker på att hans mor var delaktig i sin mans plan att få honom att försvinna på ett så lömskt sätt som möjligt.

"Baccante" en målning av Louis Corintu.

Ebutius återvände hem och motsatte sig beslutet vilket ledde till han blev utkastad från hemmet.

Historien vandrade emellertid runt mellan Aventinen till Palatinen och Capitolium och nådde till slut inflytelserika personer och sätet för stadens förvaltning. En utredning beordrades för att identifiera ledarna för kulturen och dess dyrkare. Slutresultatet var faktiskt *Senatus consultum de Bacchanalibus* där man beordrade dödsstraff för kvinnor som ägnade sig åt denna hädiska kult där man tillät nattliga möten och förespråkade, som ett befielsessystem, att kvinnor drack stora mängder vin.

Massakern

Det är inte känt hur många kvinnor som offrades i frihetens namn men Livius nämner tusentals. Ett eko från tragedin återfinns under satirisk form även i vissa av Plautus komedier, vittne till det inträffade. Ingen omtalade emellertid detta. Märkligt nog skonades prästinnan från Kampanien som kom till Rom för att sprida kulturen av Dionysos-Bacchus. Man kan undra varför. Kanske ville den romerska regeringen inte skada handelsförbindelserna med den grekiska världen? Mysteriet med påträffandet av denna inskription i ett område så långt ifrån Rom återstår att förklara.

Det finns en misstanke om att invånarna i det antika Tiriolo (enligt tradition grundat 600 år före det trojanska kriget) vars starka hellenisering motstod det romerska herraväldet, fortsatte att följa ritualer och sedvänjor som var hatade av romersk konservatism. Därav kanske ett beslut från centralregeringen att offentliggöra förordningen med förbudet?

MARE

RIINA

ASIA MIN

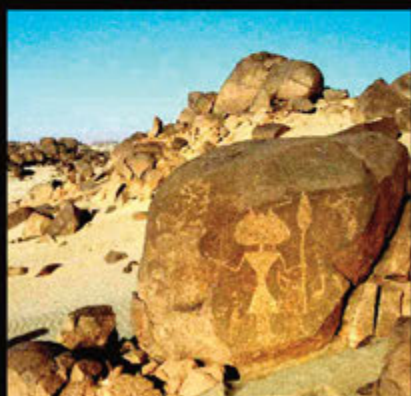
Hjälp oss rädda de starkaste

Djurrikets kungar och drottningar behöver hjälp. Trots att de är både starka och listiga har de ingen chans emot ett skarpladdat gevär. I femtio år har vi arbetat med att förhindra dödandet i skyddade områden runt om i världen. För att sätta stopp för den avancerade tjuvjakten arbetar vi med myndigheter för att både skärpa lagarna och få dem att tillämpas. Vi jobbar också för att efterfrågan på olagliga produkter ska minska.

Stöd vårt arbete, bli WWF-fadder idag! wwf.se/fadder

THE DAWN OF IMAGINATION

NIGER

NAMIBIA

KENYA

SOUTH AFRICA

ALGERIA

LIBYA

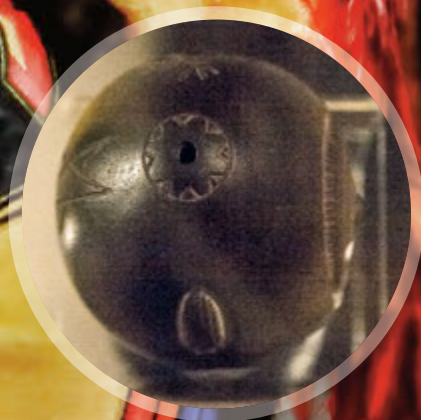
AFRICAN ROCK ART

"The rock art of Africa makes up one of the oldest and most extensive records on earth of human thought. It shows the very emergence of the human imagination. It is a priceless treasure." Kofi Annan, United Nations Secretary-General (2005)

OOPART

MYSTISKT STENÄGG

© PHOTO NOAH SAGE - B. FREEBORN - NEW HAMPSHIRE MUSEUM

VID LAKE WINNIPESAUKEE

A

Året var 1872 när några byggnadsarbetare grävde hål för ett staket intill Lake Winnepesaukee-stranden i New England. Då hittade man i leran nästan två meter ner under jorden en underlig äggformad tingest som skulle komma att kallas "Mystery Stone", en av de mer omtalade relikerna som hittats i New Hampshire. Både amatör- och professionella arkeologer har i över hundra år spekulerat kring stenens ursprung, utan att egentligen kunnat enas om en förklaring. Det var Seneca A. Ladd, en lokal affärsman som krediteras för upptäckten av denna mytomspunna artefakt. Ladd dog 1892 och stenen blev liggandes bortglömd. 1927 donerade en av hans döttrar, Frances Ladd Coe från Center Harbor, stenen till *New Hampshire Historical Society*.

Den mörka stenen är ungefär 10 cm lång, 6,5 cm tjock och väger runt ett halvt kilo. Det är med andra ord ingen lättviktare och dessutom är den hård som granit och storleken påminner mycket om ett gåsägg. Bergarten (kvartsit eller mylonit) är ovanlig i New Hampshire och man har inte hittat något liknande föremål någonstans i USA. Vissa arkeologer har funderat över om indianer i området kan ha skapat stenen men man har inte hittat några bevis på det.

Det som utmärker stenen och som skapat frågor är borrhålen i båda ändarna på stenen. Det verkar nämligen som om man använt verktyg med olika storlekar för att borra hålen. Stenen har även underliga inrist-

ningar. På av sidorna kan man se något som verkar vara pilar, en måne med några prickar och en spiral. På en annan sida syns en majscolv och undertill finns en cirkel med tre figurer, varav en ser ut som ett rådjursben, tillsammans med ett slags djur med stora öron. Den "tredje" sidan visar en *tipi*, en oval och framtill ett mänskligt ansikte.

En förfalskning?

Spekulationerna och teorierna har avlöst varandra. 1872 föreslog *The American Naturalist* att stenen "firar ett fördrag mellan två stammar". Idén höll dock inte länge och senare föddes hypotesen att stenen var någon form av forntida verktyg. Historikern Joe Graveline framhöll teorin att det kunde vara en indiansk *födelsesten* som värmdes upp och placerades inuti den gravida kvinnan för att musklerna skulle slappna av vid svåra födslar.

Något som diskuterats mycket är stenens konstruktion. Två hål har borrats i stenens båda ändar med olika borrarstorlekar. 1994 analyserades stenen av myndigheterna i New Hampshire och man tror att repor i den nedre delen kan tyda på att den hållits på plats ett metallskaft och tagits bort flera gånger. Richard Boisvert som arbetar som statsarkeolog, anser att de här hålen är väldigt regelbundna.

Genom egna analyser har han en teori om att hålen borrarades med hjälp av någon typ elverktyg snarare än de traditionella tekniker som användes av indianer. Boisvert menar dessutom att hålen kan ha gjorts under 1800-talet, vilket skulle betyda att någon manipulerat stenen. Det enda som man verkar någorlunda överens om är att stenen har skapats med någon typ av maskin. Frågan återstår dock, vem tillverkade det mystiska ägget, när och varför?

ADOPT A PIECE OF SPACE JUNK

Follow any of these pieces of space junk.
They will communicate with you live as they orbit the Earth.

@VanguardAdrift

@FengyunAdrift

@SuitSatAdrift

A D R I F T

SUITSAT

I was pushed out into space in 2006.

VANGUARD

I circle the Earth every 130 minutes.

FENGYUN

I'm a piece of space junk from the worst space debris event of all time. Go. Me.

VERITAS ARCANA HAR ADOPTERAT EN BIT RYMDSKROT - GÖR DET DU MED!

www.projectadrift.co.uk

Funded by @thespacearts

I KRIG OCH KÄRLEK ÄR ALLT TILLÅTET...

DE TUSEN ANVÄNDNINGARNA

FÖR ATT PEPPA SOLDATERNAS KÄMPAGLÖD, SOM AFRODISIAKUM

Om vi kallade den *Allium Sativum*, dess vetenskapliga namn, skulle nog ingen känna igen den, men det är den mest utbredda kryddan i världen som de flesta av oss säkert har i skafferiet. I Asien, Egypten, Sibirien och ända in i medeltidens mest underliga berättelser har vitlöken haft huvudrollen i berättelser som gränsar till magi och vetenskap.

Det är i *Papyrus Ebers* daterad till 1550 f.Kr. som man hittar det första skriftliga omnämmandet av användningen av vitlök. I denna papyrus skrev forntida lärda egyptier ner hela 22 olika typer av recept för medicinsk användning, som sträcker sig från skydd mot insektsbett, effektiva botemedel för att lindra smärta av olika slag till verkliga energidrycker.

Den grekiska historikern Herodotos skriver att slavar i Egypten "livnärdes med en bit bröd, en vitlöksklyfta och en halv lök, och att vitlök i själva verket hade uppnått status som en helig växt."

AV VITLÖK

ÖCH LÄKEMEDEL

Vitlök användes av romarna som ett kraftfullt afrodisiakum.

Faktiskt hittade arkeologer spår av denna i Tutankhamons grav, och det finns också vittnesmål i skrifter om att anhängare till guden Sokar brukade pryda kroppen med en vitlöckrans.

Ett halsband av vitlök placerades också runt halsen på egyptiska barn för att de skulle skyddas från tarmparasiter, och runt kvinnors hals för att främja deras fertilitet.

I den grekiska världen var vitlök en växt förknippad med gudinnan Hekate och därmed underjorden, men användes under olika histo-

riska perioder också som ett botemedel mot olika inflammatoriska sjukdomar.

Kanske var det under Romarriket som vitlök verkligen började användas för en mängd olika syften; dels av enkla bönder men också av legionärerna där den distribuerades för att förhindra infektioner och för att förstärka truppers virila "dygder". Enligt romarna hjälpte vitlök faktiskt för att öka kämpaglöden och blockera rädsla under striden, och blev därför en helig växt tillägnad krigsguden Mars.

Fresk med ett erotiskt motiv från Pompeji.

Även enligt den grekiska författaren Aristofanes var vitlök ett kraftfullt medel för att väcka soldaternas tapperhet och han skrev: *"Svälj nu dessa vitlöksklyftor. Fyllt med vitlök kommer du att hitta större glöd i striderna."* Vitlök användes dock inte bara i krigarvärlden, utan också inom andra områden, till exempel som ett kraftfullt afrodisiakum.

Plinius skriver att: *"Vitlök är en ypperlig sexuell stimulantia, men endast ... krossad tillsammans med färsk koriander och tagen tillsammans med vin."*

Kanske var författaren Horatius mer erfaren på kärleksnätter och föreslog, just med avseende på amorösa möten, att inte äta det ensam, så att den älskade *"inte avvisar kyssarna och flyr långt bort ..."*.

Vem vet hur kvällen avslutades för Plinius och hans sällskap ...?

Någon som går ut frivilligt i det här vädret?

Att ensam är stark är inte sant till sjöss. Tvärtom. Vi behöver vara många och vi behöver arbeta tillsammans, för havet är stort och den som råkar illa ut ska kunna få snabb hjälp. Att människor hjälper varandra på sjön är en tradition som är lika gammal som båtlivet självt.

Sjöräddningssällskapet är en ideell förening med många frivilliga, och så har det varit ända sedan starten 1907. Idag har vi fler än 2200 välutbildade frivilliga sjöräddare, över 70 räddningsstationer och 260 räddningsenheter längs hela Sveriges kust. När larmet går rycker vi ut inom 15 minuter, dygnet runt och året om, oavsett väder och vind.

Men detta skulle inte fungera utan våra cirka 120 000 medlemmar och stöd från engagerade båtälskare runt om i landet. En stor del av våra dagliga kostnader (som till exempel att utbilda frivilliga och att hålla båtar och utrustning redo för utryckning) täcks av medlemsavgifterna. Och med hjälp av generösa gåvor och testamenten kan vi också investera i nya båtar och utrustning.

Därför vill vi rikta ett stort tack till dig som bidrar. Du hjälper oss att rädda liv till sjöss. Tillsammans fortsätter vi utveckla en av världens mest effektiva sjöräddningsorganisationer. Läs mer om hur du kan stödja oss på sjoraddning.se.

Ja.

FRIVILLIGA SJÖRÄDDARE SEDAN 1907.

SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Hand Engraved

UNIQUE WATCH

Inspired by the Artistry and Skill of Icelandic Carvers in past times

Frisland God Special Edition

Displays a dial, made of ash from the Eyjafjallajökull volcanic eruption, the steel case is hand engraved based on ancient-style motif. On the side of the watch one can see the word ÍSLAND (ICELAND) written in "Höfðaletur" (Head Letters) which is an ancient Icelandic font. The watch is only available by custom order.

J&S Watch co.
REYKJAVIK
www.jswatch.com

©2011 For All Moonkind, Inc.

**That's one small step for man.
And one giant mistake if we don't protect it.**

Right now, plans to land civilians and vehicles on the Moon threaten to desecrate six pristine Apollo Lunar landing sites. The UN has safeguarded other irreplaceable property here on Earth. Doesn't the Moon deserve the same protection? Take the next small step. Visit us at ForAllMoonkind.org if you agree.

**FOR ALL
MOONKIND™**

ForAllMoonkind.org